

שאינן רגילות לסוך בהן אלא לרפואה. אבל סך הוא את השמן שאף הבריאים דרכם לסוך בשמן. ולא שמן וורד לפי שהוא ביוקר ואינו מצוי ואין הדרך לסוך בו אלא לרפואה.

בני מלכים סכין שמן וורד על מכותיהן שכן דרכן לסוך בחול גם כשאינן להם מכה.

רבי שמעון אומר: כל ישראל בני מלכים הם ומה שמותר לבני מלכים מותר לכל ישראל.

גמרא:

רמי ליה רב אחא אריבא דהוא רב אחא בר פפא לרבי אבהו: תנן במתניתין: החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ.

למימרא, דחומץ מעלי מועיל לשיניים? והכתיב "בחומץ לשיניים וכעשן לעינים"?

לא קשיא: הא בקיוהא דפרי יין שנעשה מענבים לא בשלות הוא קשה לשיניים, הא בחלא חומץ, טוב לשיניים.

ואיבעית אימא: הא והא בחלא. הא דאיכא מכה, הא דליכא מכה.

ומבארין: איכא מכה, מפי הרי החומץ מרפא את השיניים. ליכא מכה, מרפי החומץ מחליש את השיניים שהם מתרחקות זו מזו ע"י החומץ.

ומקשינן: והאמר רבי יוחנן: הן הן הרפואות האמורות במסכת גיטין למי שאין לו כח ההולדה החזירוני לנערותי לאחר שזקנתי, שנתחדש בי כח ההולדה. וכיון שגם לזקן יש אפשרות להוליד אסור הוא בסירוס?

ומתצינן: אלא באשה דלא שייך בה סירוס וגם אינה מצווה על פריה ורביה נדכתיב "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה" ודרשינן שדוקא איש שדרכו לכבוש מצווה על פריה ורביה ולא אשה שאין דרכה לכבוש.⁽⁴⁾

ומקשינן: ולרבי יוחנן בן ברוקא דאמר: על שניהם האיש והאשה הוא אומר "ויברך אותם אלקים ויאמר להם פרו ורבו" בלשון רבים, מאי איכא למימר דתיפוק ליה שתיאסר בסירוס מצד מצות פריה ורביה?

ומסקינן: בזקניה, אי נמי בעקרה דלא שייך בה פריה ורביה.⁽⁵⁾

מתניתין:

החושש בשיניו שיש לו כאב שיניים לא יגמע בהן את החומץ לא ימלא פיו חומץ כדי לרפאות את שיניו, דמוכחא מילתא שעושה זאת לרפואה. אבל מטבל הוא כדרכו טובל פתו ומאכלו בחומץ ואם נתרפא נתרפא.

החושש במתניו לא יסוך עליהם יין וחומץ

כפשוטו, דכיון שאינה מצווה על פריה ורביה, ממילא אין בה איסור סירוס. מהרש"א.

5. פי' שעברו שנותיה מלדת, דלגבי אשה ליכא למימר שתחזור לנערותה אם אינו ע"י נס. ריטב"א.

טעמא דקרא דהסירוס תלוי במי שיכול להוליד? דלמא גזה"כ היא לאסור בכל אופן, כדרשינן "כל אשר בארצכם" לרבות אפילו בעלי חיים לאיסור סירוס.

4. עפ"י התוד"ה בזקנה. אולם רש"י מפרש